

Een betere toekomst voor Recreatieschappen in de MRA

Notitie voor discussie over toekomst Recreatieschappen in de MRA

Waarom deze notitie?

De Recreatieschappen zijn erg belangrijk voor het groengebied van de Metropool Regio Amsterdam (MRA). In een tijd waarin de mensen - en vooral kinderen - niet veel groen ervaren in hun directe leefomgeving, is het van belang dat het behoud van de recreatieschappen meespeelt in de 'groenbeleving' van bewoners van het MRA-gebied. Het betreft hier de recreatieschappen Het Twiske, Landschap Waterland, Spaarnwoude en Groengebied Amstelland. Het beheer van deze schappen wordt uitgevoerd door 'Recreatie Noord-Holland'. Per recreatieschap is er een Algemeen- en Dagelijks bestuur die respectievelijk het inhoudelijke en financieel beleid vaststelt.

Helaas zitten veel recreatieschappen in financieel zwaar weer. Vele hebben moeite om aan het einde van het jaar geen tekorten te hebben. Ook is er voortdurend discussie over de betekenis en de rol van recreatie het groengebied rond Amsterdam. Het gaat hierbij dan om de vraag: 'Wat is de grens tussen natuur en recreatie?'. Voor de Partij van de Arbeid Noord-Holland is de combinatie natuur en recreatie erg belangrijk. De groene strook om groot Amsterdam zorgt ervoor dat mensen binnen 15 minuten in een groen gebied kunnen zijn.

Maar het ontbreekt aan een duidelijke, samenhangende visie op de toekomst. Waar willen we heen met de recreatieschappen? Hoe kan dat bestuurlijk daadkrachtig worden geregeld? Hoe kunnen de financiën verbeterd worden? Grote vraag daarbij is hoe we het op orde brengen van de recreatieschappen met elkaar gaan doen zónder dat de individuele recreatieschappen hun eigen identiteit verliezen maar er wel een grotere samenhang in het beleid van de schappen komt. Daarnaast speelt de vraag: "Hoe bereiken we dat de vele gebruikers zich meer betrokken voelen bij 'hun' recreatiegebieden en kunnen meedenken over het beheer en de inrichting?". In de afgelopen jaren heeft de PvdA fractie regelmatig aangedrongen op de noodzakelijke vernieuwing en veranderingen. Van belang voor PvdA is bijvoorbeeld het zogenaamd 'laagdrempelig recreëren'; waarbij recreëren in de recreatieschappen gratis en voor iedereen bereikbaar is. Deze doelstelling moet in de optiek van de PvdA verwerkt worden in visie van de recreatieschappen.

Er zijn verschillende conferenties geweest maar in onze ogen is er (te) weinig voortgang geboekt. Vandaar deze discussienotitie van PvdA-fractie.

De uitdaging.

De PvdA ziet in de komende jaren de volgende uitdaging voor het groengebied in de MRA:

Het gebied wordt optimaal gebruikt door inwoners uit de MRA en bezoekers van daarbuiten. Waardevolle natuur krijgt de nodige ruimte om zich te ontwikkelen. Terreinbeheerders worden relevante partners bij de toekomstige ontwikkelingen. Er komt één begroting voor het groengebied, bestuurlijk gaan de afzonderlijke schappen structureel samenwerken. De gebruikers krijgen een actieve inbreng bij de inrichting en het gebruik van het groengebied, ook voor recreatie doeleinden.

Knelpunten en oplossingsrichtingen

In het huidige functioneren van de recreatieschappen zien wij de volgende knelpunten (per knelpunt noemen we een mogelijke richting voor een oplossing of verbetering):

A. Onduidelijkheid over relatie recreatie en waardevolle natuur:

Er is een voortdurende discussie gaande over of de recreatiegebieden er nu voor de recreatie zijn of voor de natuur. Dat levert verwarring en irritatie op bij betrokken bewoners en natuurliefhebbers. Zo kan het festivalterrein in het Twiske niet worden uitgebreid met een aantal hectares omdat deze in het verleden ooit aan het Natuur Netwerk Nederland (NNN) zijn toebedeeld. Deze patstelling is niet goed voor zowel de recreatiedoelen als voor de verdere ontwikkeling van de natuur in dat deel van het Twiske. Daarnaast tekenen groene bewonersorganisaties systematisch bezwaar aan tegen het organiseren van festivals omdat deze de natuur ingrijpend (zouden) verstoren. De recreatieschappen en deze bewoners bestrijden elkaar steeds meer in de rechtszaal.

Terreinbeheerdersorganisaties (TBO's) als Natuurmonumenten, Landschap Noord-Holland of Staatsbosbeheer bezitten terreinen net buiten de recreatieschappen. Zij richten zich ook steeds meer op recreatief medegebruik en hebben veel ervaringen in het beheer en het betrekken van bewoners. Maar deze TBO's worden nu niet door de recreatieschappen, door gemeentebesturen en door de provincie gezien als waardevolle partners waarmee het unieke groengebied in de MRA verder ontwikkeld kan worden.

Oplossingsrichtingen:

1. Benoem het groene gebied in de MRA als de groene long in stedelijk gebied en zet dit hoog op de politieke agenda. Benoem de *gedeputeerde Groen* van de provincie en de *wethouders groen van betrokken gemeenten* tot de ambassadeurs van het groene gebied.
2. Zorg snel voor duidelijke begrenzing van ruimte voor waardevolle natuur en ruimte voor recreatie. De provincie zou hiertoe het voortouw moeten nemen.
3. Betrek de TBO's als gelijkwaardige partners bij de verdere ontwikkeling, het beheer en de financiering van de gebieden van de recreatieschappen en regel voor de lange termijn financiële afspraken met alle participanten.

B. Grote onderlinge verschillen over organiseren van evenementen en/of het toestaan van commerciële activiteiten:

Ieder recreatieschap heeft nu een eigen beleid voor het aantal festivals welke per seizoen gehouden kunnen worden. Tevens zijn er afzonderlijke regelingen voor het toestaan van commerciële activiteiten (zoals bijvoorbeeld horeca of botenverhuur). Voor organisaties en bedrijven die iets willen in het groengebied, is het op dit moment erg verwarrend en tijdsintensief om iets te organiseren.

Oplossingsrichting:

1. Kom als 4 recreatieschappen tot een gezamenlijk beleid wat betreft evenementen, en/of het toelaten van commerciële activiteiten. Probeer hier vanaf het begin ook het Amsterdamse Bos en de Diemerscheg bij te betrekken en in mee te laten denken!

C. Financieel tekorten bij afzonderlijke schappen:

Jaarlijks stellen Provinciale Staten de jaarrekeningen van de afzonderlijke recreatieschappen vast. Helaas zien we de schappen jaarlijks interen op hun vermogen. De tekorten nemen ook toe. Dit geldt bijvoorbeeld voor het Twiske en Spaarnwoude. Het voeren van een eigen financieel beleid, een eigen financiële administratie en het opstellen van jaarrekeningen is een erg intensief en kostbaar proces.

Daarnaast zien we in toenemende mate dat het de schappen niet lukt om tot een goed verdienmodel te komen. Het meest sprekende voorbeeld daarvan is Spaarnwoude. Daar is hard geld nodig om het aanwezige fort te behouden en verder te ontwikkelen. Jarenlange discussies hebben echter nog steeds niet geleid tot een goed verdienmodel.

Oplossingsrichtingen:

1. Kom tot één begroting en financiële administratie voor de 4 recreatieschappen gezamenlijk.
2. Regel dat inkomsten voortkomende uit het organiseren van festivals in het hele groengebied ingezet kunnen worden.
3. Als alle tekorten bij elkaar worden gevoegd, wordt het financiële gat niet minder. Dat kan alleen als tegelijkertijd de ondersteuningskosten daarmee fors naar beneden gebracht (kunne) worden. De vraag daarbij is hoeveel dit zal kunnen opleveren.

D. Bestuurlijke spaghetti:

De 4 recreatieschappen kennen allemaal een Gemeenschappelijke Regeling waarvan de gemeenten uit het betreffende gebied en de provincie deel uit maken. Er zijn DB's van wethouders/burgemeesters/gedeputeerde en AB's van raadsleden. De gemeenteraden van de afzonderlijke gemeenten staan hiermee op behoorlijke afstand. Het beeld van de PvdA is, dat met deze constructie veel vergadertijd gemoeid is en het bestuur niet daadkrachtig kan optreden (zie hier ook geschiedenis Spaarnwoude). Ook vraagt bovengenoemde constructie relatief veel ambtelijke inzet. Door de gebruikers maar ook door de investeerders in deze gebieden, wordt deze constructie als een 'bestuurlijke spaghetti' ervaren.

Oplossingsrichtingen:

1. Kom als 1e stap tot een verplichtende bestuurlijke samenwerking tussen de 4 besturen en bekijk hierbij wat de rol en de positie van de raadsleden van de gemeenten gaat worden.
2. Kom als 2e stap tot één bestuur (zowel AB als DB) voor de 4 recreatieschappen.
3. Kom – ter borging van de democratische legitimiteit – tot *meerjarige financiële afspraken om te voorkomen dat de 'spaghetti' via de besluitvorming t.a.v. de begroting in de gemeenteraden weer terugkomt.*

E. Functioneren Recreatie Noord-Holland:

Het beheer van de 4 recreatieschappen wordt nu uitgevoerd door Recreatie Noord-Holland (RNH). RNH is een zelfstandige organisatie met ongeveer 100 medewerkers. De provincie is de enige aandeelhouder. Het is voor Statenleden moeilijk te beoordelen of RNH efficiënt

werkt en of, door structurele samenwerking van de 4 recreatieschappen, het beheer goedkoper kan worden.

Oplossingsrichting:

1. Laat een onafhankelijk onderzoek doen naar werkwijze van RNH en kom met aanbevelingen voor (eventuele) verbeteringen en/of standaardisering

F. Geen verbondenheid tussen gebruikers en beheerders:

Als gebruiker van de recreatieschappen is er op dit moment geen enkele band met de eigenaar of met (de uitvoering van) het beheer van het gebied waarin je fietst, wandelt of zwemt. Dit in tegenstelling tot het recreëren in de terreinen van het PWN, Natuurmonumenten of Landschap Noord-Holland. Wanneer men een tip of klacht heeft, is het op dit moment volstrekt onduidelijk tot wie je je moet richten. Ook is er geen eenduidigheid in de fietsroutes en/of wandelroutes die door de gebieden lopen. Als gebruiker wordt men nu ook niet betrokken bij plannen voor het beheer of de (toekomstige) inrichting.

Oplossingsrichtingen:

1. Het aanmaken van een digitale app. Bij meer samenwerking kan zo'n gezamenlijke app ontworpen worden die bezoekers van de schappen kunnen gebruiken om bijvoorbeeld te melden dat er iets stuk of onklaar is. Dit verhoogt de betrokkenheid bij de recreatieschappen. Het gevoel van 'ownership' zorgt voor meer verbinding tussen de schappen en de gebruiker.
2. Komt bijvoorbeeld tot een digitaal gebruikerspanel
3. Stel het belang van de gebruiker centraal! Stel je als recreatieschap de vraag: "Wat wil de gebruiker en hoe zorgen we ervoor dat iedereen zich thuis voelt bij het recreatieschap?"
4. Ontwikkel activiteiten die kennis en binding met de natuur bevorderen zoals bijvoorbeeld pluktuinen.

Aanbevelingen:

Als PvdA Noord Holland begrijpen we dat de recreatieschappen niet meteen drastisch veranderd kunnen worden. Daarom hebben we een gefaseerd plan.

De PvdA wil graag een verbinding maken met de recreatieschappen en de gebruikers door middel van bijeenkomsten. Zo kan meer inbreng van de bewoners vergaard worden.

Daarnaast is het van belang dat er op den duur een overkoepelende organisatie komt die boven de recreatieschappen komt te staan. Dit zorgt voor één jaarrekening en één begroting. Hierdoor kan onzes inziens het geld beter verdeeld worden. De unieke recreatieschappen en de besturen daarvan blijven de baas over hun eigen gebied maar kunnen zich, dankzij minder bestuurlijk drukte, focussen op het eigen gebied zonder niet afgeleid te worden door randzaken. Daarnaast kan de RNH dan efficiënter haar werk doen.

De PvdA-fractie legt daarom volgende aanbevelingen voor aan de leden van de commissie EEB, in oktober 2016:

1. Bespreek deze notitie en vraag GS om de onderstaande punten uit te werken en ultimo eind van 2016, i.s.m. de recreatieschappen, met een uitgewerkt plan van aanpak te komen.

2. Zorg voor samenwerking tussen de recreatieschappen op structurele basis, met taken en afspraken (met behoud van de afzonderlijke recreatieschappen). Bij meer structurele samenwerking stelt de provincie voor 2017 een extra bedrag beschikbaar.
3. Zorg voor één begroting voor de 4 recreatieschappen om zo een eerlijkere verdeling van middelen, uitbaatmogelijkheden en lasten te krijgen.
4. Onderzoek hoe RNH precies ingericht is, tegen welke kosten en hoe dat eventueel efficiënter kan.
5. Onderzoek hoe gebruikers meer centraal gesteld kunnen worden. Door met hen in gesprek te gaan over de toekomst van de recreatieschappen en bijvoorbeeld een gezamenlijke app te ontwikkelen om de recreatieschap-gebieden aantrekkelijker en bekender te maken voor de gebruikers.

Tot slot

Tot slot wil de PvdA Noord Holland meegeven dat natuur en recreatie samengaan. Daarom zijn wij geen voorstander van algemene entreegelden. Recreatie moet voor iedereen bereikbaar zijn, juist ook voor inwoners met de laagste inkomens. Hoe groot je portemonnee ook is, recreatieschappen zijn de longen van en voor de MRA/de stad. Belangrijk voor iedereen en moet daarom bereikbaar zijn voor een ieder.

PvdA fractie NH
Sandra Doevendans
Nico Papineau Salm

September 2016